Július Lomenčík

Zabudnutý spisovateľ
(Samuel Činčurák v kontexte slovenskej literatúry)

Na vlnách ľudovýchovnosti s nábožensko-didaktickým obsahom i zameraním prišiel skromne do slovenskej literatúry ešte pred vypuknutím prvej svetovej vojny dolnozemský Slovák Samuel Činčurák (28. 7. 1883 Pivnice, súčasné Srbsko, autonómna oblasť Vojvodina, časť Báčka – 14. 11. 1952 Rimavská Sobota, pochovaný je v Ozdíne, v súčasnom okrese Poltár). Zaradil sa do prúdu literárnych snáh obrodiť spoločnosť na začiatku 20. storočia morálne a sociálne. Pre splnenie uvedených zámerov sa v Činčurákovej literárnej tvorbe stala základným pilierom misijná evanjelizačná práca v rámci obrodeneckého hnutia uskutočňovaného zásluhou sestier Royových (Márie a Kristíny) od roku 1897 v spolku Modrý kríž.

Samuel Činčurák začal od roku 1905 publikovať pod značkou S. Č. (okrem redaktorov nikto nevedel, že za touto šifrou sa skrýva dolnozemský Slovák) v časopise Betanie (vychádzal 1883 – 1919 v českom Písku) básne a verše, koledy slovenských detí a obrázky a príbehy zo života. Do redakcie časopisu Svetlo zasa posielal príbehy zo života s protialkoholickou tematikou.

Ešte pred príchodom na Slovensko sa literárne predstavil *„poviestkou z cigánskeho života“ Džauro* (1909, 56 s.), ktorej námet čerpal z prostredia v južnom Poľsku. V roku 1909 vydal tlačou Š. Roháčka v Modre pod skratkou S. Č. rozprávku podľa skutočnej udalosti z prostredia Dolnej zeme *Dva vianočné dárky* s podtitulom *Pravdivá udalosť* (29 s.). V roku 1910 vydal rozprávku pre deti *Malý plátenkár a jeho Vianoce na Dolnej zemi* (15 s.) s národopisným námetom z prostredia Vojvodiny, v ktorej sa uspokojil so šťastným koncom mravoučných ľudových rozprávok. Malý Janíčko – sirota – utrápený svojím zlým gazdom, od ktorého nakoniec ujde, nájde dobrých bezdetných ľudí, ktorí ho prijmú za svojho. Všetko sa odohráva práve na Vianoce, čím sa rozprávočka stáva dojemnejšou.

Vydanie kníh súviselo s jeho misijnou činnosťou, v rámci ktorej sa roku 1912 usadil v novohradskom Ozdíne ako misijný pracovník vnútormisijného

a abstinentského spolku Modrý kríž, kde sa podľa osobného vyjadrenia rozhodol *„presádzať jarné kvety do záhrady nebeského hospodára, lenže to nešlo bez prekažiek a ktoho vie, ako bude v budúcnosti, keď už pozorovať, že sa večer blíži“* (*Jarné kvety*). V Ozdíne uzavrel manželstvo (18. septembra 1912) so Zuzanou Betinovou (1885 – 1961), pracovníčkou medzi deťmi a mládežou.

Nemalý význam v oblasti literárnej tematiky mala pre S. Činčuráka prvá svetová vojna, ktorej sa aktívne zúčastnil ako vojak rakúsko-uhorskej armády na bojiskách (srbský, ruský a taliansky front), o čom zanechal svedectvo. Po narukovaní sa totiž *„pustil do pilnej práce, netrávil čas ako iní spolu kamaráti pri kartoch, fľaške a hlúpych rečiach, ale písal a písal ako udalosti na fronte tak poviestky zo života, skutočné udalosti, nedbal, keď mu aj hovorili, že omastí povraz alebo po vojne sa s ním vyrátajú“* (Biografický archív SNK Martin). Z frontu posielal príspevky vo forme listov a básní (celkove vyše 20 listov, ktoré boli uverejnené) do časopisu Betanie (október 1916 – október 1918) pod názvom *Z bojiště*. Reminiscencie na vojnovú kataklizmu sa však ozývali aj neskôr vo forme krátkych čŕt, ktoré publikoval ako *„príbehy zo svetovej vojny“* pod iniciálkami S. Č. v časopise Večernica: *Nie pre seba, pre druhého* (č. 2/1925, s. 27 – 28); *Musíme bratov zachrániť* (č. 3/1925, s. 45); *Prečo to Pán dopustil?* (č. 4/1925, s. 60 – 61); *Zafarbený kôň* (č. 3/1929, s. 2 – 3); *Klamlivá podoba* (č. 11/1929, s. 166 – 167); *Ako to robí svet!* (č. 12/1930, s. 181 – 182).

Výsledkom jeho frontových pozorovaní boli rukopisné zápisky pod názvom *Vojna. Malé poznámky z môjho života na bojišti v rokoch 1914 – 1918* písané zdola, z pozície obyčajného slovenského vojaka ako príslušníka rakúsko-uhorskej armády.

Po skončení prvej svetovej vojny nachádzame v slovenskej literatúre texty, ktoré rozličnými umeleckými prostriedkami spracúvali motív prvej svetovej vojny, pričom osobitný segment vojnovej literatúry predstavujú memoáre vojakov, politikov či diplomatov, ktoré sú založené na transformácii individuálnej pamäti. Do tejto kategórie možno zaradiť aj Činčurákom písané *„malé poznámky“* vo forme akoby denníkových autobiograficky štylizovaných zápiskov, v ktorých podrobne spracoval vojnové skúsenosti, takže z pohľadu základnej klasifikácie majú podklad vo frontovom zážitku písaného z pozície obyčajného poctivého slovenského človeka. Autentickosť jeho zobrazenia nespočívala len v samotných hrôzach, ktoré spôsobovala vojna, ale S. Činčurák odhaľoval človeka ako sociálnu bytosť v etickej rovine. Vlastnou skúsenosťou poznal, že ľudské indivíduum je fenoménom vnútorne komplikovaným, dokonca problematickým, pretože je skutočnou uzlovou križovatkou celej zložitej siete spoločenských vzťahov. To vytváralo základ pre jeho vlastnú analýzu sociálnych, nábo-

ženských, ale i národných rozdielov. Na existenciálnej hranici života a smrti sa výrazne prejavili dôsledky odklonu človeka od Božích právd, lebo človek sa stal predmetom i nástrojom ničenia života a hodnôt vytvorených ľudskými rukami. Dokumentuje to realisticky množstvom priam naturalistických svedectiev. Predstavil sa ako vnímavý pozorovateľ, ktorý videl morálny rozklad rakúsko-uhorskej armády, hlavne zásluhou jej dôstojníkov – najmä ich *„smilnenia“*. Neunikol mu ani všeobecne rozšírený alkoholizmus. Pri pohľade na spálené dediny a mestá, hladných ľudí, mnohých bez domova a svojich najbližších nachádzal inšpirácie nielen k prozaickému vypovedaniu, ale aj k básňam (*Básne z vojenského života* z prvej svetovej vojny zostali v rukopise). V básnickom vyjadrení subjektívne výraznejšie vnútorne prežíval vojnové hrôzy, o čom svedčí báseň *Keby som bol sokolom*, kde vyjadruje svoju osamelosť a chcel by na sokolích krídlach zaletieť domov k žene a deťom.

Psychologická rovina Činčurákových skúseností s frontmi prvej svetovej vojny sa priamo prepájala s kultúrnou skúsenosťou a predovšetkým s misijnou činnosťou. Odhalenie dovtedy doslova netušených rozmerov ľudskej deštruktivity otriaslo aj rovnováhou jeho bytia. Priama skúsenosť ho ešte väčšmi utvrdila v hľadaní Božieho poslania a v rozsievaní lásky a porozumenia medzi ľuďmi. K nájdeniu obnovenej rovnováhy prispel aj vznik Česko-slovenskej republiky. S. Činčurák už počas vojny si začínal postupne uvedomovať, že pre jeho milovaný ľud prichádza sloboda, preto na frontoch intenzívne písal, aby v nových slobodných časoch mohol ľuďom ponúknuť dobré knihy.

Samuel Činčurák sa svojimi životnými aktivitami i literárnou tvorbou prejavil nielen ako sociálne, ale i národne cítiaci, čo zvýraznil aj v niektorých básňach a piesňach. Z nich cítiť jeho úprimný vzťah k Slovensku, pričom si uvedomoval, že národné oslobodenie „prevratom“ roku 1918 vôbec neznamenalo priamočiaro jednoznačný a bezproblémovo idylický život. A tak po skúsenostiach s doslova *„rozkladom morálneho profilu človeka“* počas vojny naďalej videl deštrukcie v osobnosti človeka. Presviedčal sa, že človek sa ani v nových spoločenských podmienkach nezmenil a naďalej zostáva „autorom“ hriechov ako alkoholizmus, ľudská závisť, nenávisť, zanedbávanie detí a iných nerestí. Poukázal aj na človeka v politickej rovine, keď vysmieva predvolebné agitácie, ktoré *„sľubujú, čo dať nemôžu“*. Jeho postoj vysokej etickej náročnosti či až rigorózności popri plnení základných misijných cieľov nadväzoval na tradičnú názorovú výzbroj slovenského básnika. Vidieť to hneď z piesne *To Slovensko naše!* (v Ozdíne 2. 1. 1919): *„1. To Slovensko naše / krásne by bolo / keď by špiny hriecha / na ňom nebolo. / Tá luza prekliata / čo krásu kalí / skrze ňu na národ / zhuba sa valí!“* Zbor: *„Bratia a sestry / hor sa, nespite! / Kedy sa ku práci / vy*

už chytíte?!" „2. Ako to Slovensko / ako prerodiť / akože tu lúzu / z neho očistiť? / Keď je ducha málo / zbabelosť vládne / veď láska k národu / pomaly chladne." S. Činčurák boľavo pociťoval aj zapieranie národnej príslušnosti u niektorých jedincov a v básni *Vlastenec* vyzýva k vernosti: *„Keď ti Boh vlasť dal, zradiť nesmieš ju! / Ver, že cudzie ohne lepšie nehrejú."* Nádej pre nové obdobie videl aj v osobnosti prvého prezidenta Česko-Slovenska Tomáša G. Masaryka, ktorému venoval príležitostnú báseň *Sokol* (na záver je zápis: *„Ku 72 ročným narodeninám složil a venuje pánu Prezidentovi Masarikovi Samuel Činčurák, v Ozdíne 7. III. 1922")*, v ktorej závere napísal: *„Miloval si svojeť / a ešte miluješ / zdobia ťa šediny / a vždy len pracuješ: / Keď by sme ťa všecia / v tom nasledovali / pilný boly v práce / svojeť milovali. // Tri roky čo nám už / krajinu spravuješ / a s Božou pomocou / biedu odstranuješ. Pod tvojou správou / my sa radujeme / a za teba Bohu / vrúcne ďakujeme! // Nak Spasitel drahý / a jeho dobrota / daruje ti zdravia / dlheho života. / K tomu nak ti pridá / mudrosť a aj silu / aby si nám riadil / tú vlasť našu milú"* (*Spevy a básne*, doslovný prepis).

V dvadsiatych rokoch sa Činčurák od časopiseckých príspevkov dostal k publikovaniu knižných beletristických prác, v ktorých osobnou angažovanosťou v Modrom kríži určil ich religiózny charakter. Nadviazal na svoju predvojnovú tvorbu a v medzivojnovom období vydal knižočky pre deti *O kaprovi* (povesť z vodnej ríše pre malé i veľké deti, 1929, 64 s.), *Čo brezička prežila* (poviestka z ríše stromov, 1930, 32 s.), *O zajačkovi* (poviestka z ríše zvierat, 1931, 68 s.). V antropomorfizovaných knižkách *O zajačkovi, O kaprovi, Čo brezička prežila* opisuje Činčurák život zajačej rodiny, rodiny kaprov a osamelej brezy. Zvieratká sú najšťastnejšie, keď sa dostanú do blízkosti takých ľudí, ktorí hlásajú slovo Božie.

Z týchto kníh sa v dobových časopisoch objavila len reakcia na knihu *O kaprovi* z pera Karla Kolmana: *„Autor bere tu náměty pro svou povídku z ‚vodnej říše', zosobňuje ryby, mluví jejich ústy k lidem, jimž chce ukázati na vykoupení v Kristu. Místy zdá se jeho vypravování trochu násilné, co mu však čtenáři rádi odpustí, vždyť jde mu o to, aby mnozí poznali Toho, který miluje člověka milováním věčným"* (Snaha, Pardubice, č. 2/1930, s. 2). Nielen pre detských čitateľov, ale aj pre rodičov a vychovávateľov bola určená kniha *Malý Nespokoj* (1923, 1943, 63 s.) – na záložke označené ako *„metamorfóza malého neposedu"*.

Uvedenej problematike sa venoval aj v básnickej tvorbe. V rukopisnom zošite pod názvom *Spevy a básne Samuela Činčuráka* sa nachádza báseň *Zlý chlapec*, v ktorej rovnako poukazuje už podľa názvu na nesprávnu výchovu. K básni ešte dopísal: *„Neposlušné deti Boží trest neminie, tu aj vo večnosti ten biedne zahynie."*

Literárnou tvorbou venovanou deťom a mládeži len potvrdzoval svoje výchovné zámery pri šírení evanjelia zdôrazňovaním získať si predovšetkým dospievajúcich chlapcov a dievčatá pre učenie Ježiša Krista, lebo: *„Kde jeho láska vkročila, / tam zima hriechu je zahnatá / a milosť Božia tá presvätá / dušu životu vzkriesila."* Uvedomuje si však, že k dosiahnutiu uvedeného nestačí len misijná práca s mládežou, ale rozhodujúcu úlohu zohrávajú rodičia, na ktorých apeluje v piesni *Na napomenutie: „Ach rodičia starajte sa / za duševný život ich! / Aby ste z nich vychovali dobre, kresťanu"* (*Spevy a básne*). V tomto období sa v slovenskej literatúre vytvárali predpoklady pre umelecký vzostup špecifickej tvorby pre deti a mládež. Pritom sa odohrával ostrý zápas o novú podobu detskej literatúry, do ktorej S. Činčurák svojimi prácami neprispel niečím tvorivo novým, lebo len málo rešpektoval tzv. detský aspekt s výrazným prvkom poučovania a moralizovania.

Samuel Činčurák ako nábožensky spisovateľ sa najvýraznejšie prezentoval v prozaických prácach, ktoré vyšli aj knižne. Ako bystrý pozorovateľ si v príbehoch všímal každodenný život s jeho svetlými, ale najmä tienistými stránkami a svoje pozorovania vykreslil väčšinou v krátkych obrázkoch s didaktickým zameraním. Nekládol si vysoké literárne ciele, ale jednoduchou formou podal to, čo videl, počul a prežil okolo seba. Na rozdiel od prevažnej väčšiny spisovateľov vstupujúcich do slovenskej literatúry v tomto období Činčurák neexperimentoval, pridŕžal sa tradičného postupu s príklonom k ľudovej próze. Sústreďoval sa na problémy vtedajšieho života ľudí na Slovensku, ktoré zobrazoval realisticky s prvotným cieľom aj týmto spôsobom umocňovať misijné pôsobenie. Činčurák aj v dôsledku svojho pôsobenia v novohradskom Ozdíne čerpal podnety a námety hlavne z dedinského prostredia, pričom sa opieral o bezprostrednú skúsenosť z horného Novohradu. Venoval sa problematike alkoholizmu slovenského ľudu, sledoval pomery na Slovensku po prvej svetovej vojne so širším záberom odhaľovania ľudských hriechov, poukazoval aj na problémy v evanjelickej cirkvi. Často sa dostával do opozície s jej činiteľmi, s ktorými musel viesť aj nerovný zápas. Do literárnych úsilí po prevrate sa príbehmi organickejšie nezačlenil nie pre mieru svojho talentu, ale skôr špecifickou ideovou a slovesnou orientáciou a najmä pre prvotné poslanie v inej oblasti. Činčurákova prozaická tvorba manifestovala a zároveň upevňovala myšlienky prebudeneckého hnutia a určitým spôsobom pomáhala v osobnom vývine, a tak pre ďalší vývoj medzivojnovej prózy nepriniesla nijaké tvorivé podnety. Aj keď sú jeho prozaické príbehy bez väčšej umeleckej náročnosti, predsa len sa v časoch určitej literárnej inflácie stali najmä pre ľudí na dedinách *„kvapkami čistej vody do mora často aj literárneho braku"*, čím vlastne splnili svoje

poslanie. Autora síce neregistrovali v žiadnom dobovom literárnom časopise, ale dané podmienky (prostredníctvom knižných vydaní) mu umožňovali prihovoriť sa čistou rečou a duchovnými pohľadmi do každodenného života. Aj keď Samuel Činčurák nevytvoril dielo, ktoré by znamenalo podstatný individuálny zásah alebo prínos do novej umeleckej štruktúry vo vývine modernej slovenskej prózy, jednako sa najmä tematickou aktuálnosťou svojej tvorby, jej zameranosťou na spracúvanie uvedených námetov zo súčasného spoločenského života, pričinil o textové zahustenie dobového priestoru literatúry viacerými knižnými vydaniami.

V rokoch 1924 – 1948 vydal knižne tieto prozaické príbehy: v roku 1924 *„poviestky"* z balkánskeho života *Východ* a *Víťazstvo lásky* (32 s.), v roku 1926 *„rozprávku z doby prevratovej podľa skutočnej udalosti"* pod názvom *Čo bol môj otec?* (32 s.), z kratších príbehov k nim roku 1934 pribudla *„poviestka z doby poprevratovej" Stratená a nájdená* (39 s.).

Svoju predstavu o *„novom Slovensku"* prezentoval v básnickej tvorbe predovšetkým s predstavou bez alkoholu, ktorý *„nám ničí / deti, dospelých, / ak pomoc nepríde / čože bude z nich?"* (*Jarné kvety*). Myšlienku vytvorenia nového Slovenska, ktoré by nebolo zaťažené kliatbou a najrozmanitejšími duchovnými neduhmi, prezentoval v najrozsiahlejšom prozaickom diele, románe *Nové Slovensko* (1936, 264 s.), v ktorom sa zaoberal vytvorením nového Slovenska očisteného od nákazy alkoholizmu, kde slovenský ľud by zostal kresťanský. Kompozične je členený do troch dielov, pričom sa opiera o vlastné skúsenosti v súvislosti s činnosťou v spolku Modrý kríž. Dielo má teda autobiografické črty. Vydanie románu sa stretlo aj s negatívnymi reakciami najmä medzi Ozdínčanmi, z ktorých sa niektorí spoznávali vo vytvorených postavách: *„Pod iným menom uvádza vo svojom ‚románe' tu na Ozdíne známe osoby a pomery tak, že čitateľ znalý týchto pomerov, hneď vie nad všetku pochybnosť, o kom je reč, do koho chcel nakopať tento priekopník nového Slovenska. Najpodlejším spôsobom osočuje tam viacerých, medzi nimi i mňa, robiac si posmešky z viacerých udalostí a ľstive ich udávajúc"* (Balco, 1937, s. 274).

Z Činčurákových literárnych diel pre súčasného čitateľa sa ukazuje ako zaujímavá kniha *Tajní vrahovia* (1928, 104 s.). V prvom rade to súvisí s témou, ktorá je aj v dnešných časoch, ale v trochu iných spoločenských súvislostiach aktuálna. V čase vydania knihy bol umelecký pohľad S. Činčuráka mimoriadne aktuálny a pravdepodobne jediný v slovenskej literatúre, ktorý si všimol problém utajených potratov. Poukázal hlavne na problém v evanjelických rodinách, ktorých v novohradskom prostredí, kde žil, bola väčšina. Aj keď sa Činčurák v spôsobe umeleckého spracovania pridŕža prirodzeného ľudového rozpráva-

nia, predsa je dielo tematickým zameraním v slovenskej literatúre čímsi prakticky neznámym. Činčurákom spracovaná téma tzv. *„jednodetstva“,* resp. jednodetnosti (čiastočne sa zjavuje v diele B. S. Timravy a E. M. Šoltésovej) môže mať opodstatnenie z literárnohistorického pohľadu na obdobie medzivojnovej slovenskej literatúry. Na druhej strane má Činčurákovo spracovanie tendenciu primäť aj súčasného konzumného čitateľa k uvažovaniu o zmysle ľudského života, ktoré spočíva aj v zabezpečení kvalitného rodinného života naplneného džavotom detí. Zároveň poukazuje aj z etických princípov na určitý druh pokrytectva, keď dochádza k utajovaniu vážnych problémov. Aj preto v roku 2017 došlo k druhému vydaniu knihy.

Činčurákova básnická tvorba je poznačená príklonom k ľudovej poézii a piesňam so spirituálnymi motívmi. Azyl pred vzrušeným povojnovým obdobím nachádzal v náboženskej viere, čo sa vo veršoch prejavilo rétoricko-didaktickými, účelovými a deskriptívnymi tendenciami na úkor estetickej kvality. V básňach sú prítomné motívy lásky k Bohu, človeku a národu. Okrem publikovaných básní a piesní v časopisoch, zborníku, spevníku a v niektorých knižných vydaniach prozaických prác zostala rozsiahla Činčurákova zbierka básní a piesní v rukopise.

Zaujímavý je zošit s nadpisom *Básne žartovné,* ktorých spoločným menovateľom je ostrá satira; v niektorých prípadoch podobná satire Janka Jesenského. Bičom ostrej satiry šľahá napríklad výstrelky módy v básni *Mikádo*, nemilosrdným výsmechom častuje zlé svokry, a nevynechá ani seba a priznáva sa k tvrdohlavosti: *„Nechcel som sa ja za mladi / koriť, prosiť; / poslali ma – a to na truc – / trávu kosiť.“* Báseň sa končí veršami: *„Ťažko je mi, ale predsa / kosiť musím. / Slzami si oslu kropím, / kosu brúsim.“* V satirických veršoch budí dojem gogoľovského smiechu cez slzy, pretože síce sa vysmieva z nešvárov vo svojom okolí, zároveň je smutný, že je čo pranierovať, z čoho sa vysmievať. Za hlavnú príčinu uvádza ľudský hriech, ktorý človeka privádza do uvedených bolavo-smiešnych pomerov.

Ku koncu života, keď cítil, že sú už *„nohy unavené a hlava zomdlená“*, žiada si v básni *Túžba*, aby sa deň jeho odchodu z pozemskej púte priblížil, aby si *„srdce ubolené“* mohlo oddýchnuť. Zem a jej krásy nemajú pre túžiacu dušu cenu: *„Túžim v lepšie kraje, tu tak teskno mi je. / Dá Pán že už skoro hodina odbije / a ja rád to časné ľuďom tu ponechám. / Domov – domov – domov k Pánovi pospiecham.“*

V kontexte medzivojnovej slovenskej literatúry Samuel Činčurák zostal takmer zabudnutý a nedocenený, a to aj do roku 1948. Stručnú informáciu uvádza *Komenského slovník naučný* (Svazek III. Praha 1937, s. 73). V období

Miloš A. Bazovský: Robotník, drevko, 1941

tzv. socializmu zasa pre misijné pôsobenie v Modrom kríži (na začiatku päťdesiatych rokov vtedajším režimom zakázaný) zostal úplne nepovšimnutý. Činčurákova tvorba s neskrývaným náboženským akcentom sa stala neželateľná v spoločnosti, ktorá jednostranne privilegovala inštitút rozumu, pristrihovaný straníckou ideológiou a usmerňovaný pragmaticky poňatým a mocensky presadzovaným ateizmom. Literárna história jeho spisovateľské účinkovanie prakticky nezaznamenala. Stručné biografické heslo nachádzame len v *Slovenskom biografickom slovníku*, v ktorom ho uviedli ako náboženského spisovateľa a roľníka (*Slovenský biografický slovník I*, 1986, s. 428). Najviac informácií o živote a diele zozbieral a zostavil pri príležitosti 90. výročia narodenia Samuela Činčuráka Juraj Potúček pod názvom *Literárna činnosť Samuela Činčuráka* (1973).

Zoznam bibliografických odkazov

BALCO, Ľ. Duchovná arogancia. In *Cirkevné listy*, 51, č. 14/1937, s. 274

BETINA, V. In *Literárna činnosť Samuela Činčuráka (1883 – 1952)* [Bibliograf. príspevky – správy – posudky – bibl.] – pri príležitosti 90. výročia narodenia zostavil Juraj Potúček. Bratislava, 1973, s. 41

Biografický archív SNK Martin, PNP – Dolenský – Blaž.; pr. č. 94/57, 79

ČINČURÁK, S. *Vojna. Malé poznámky z môjho života na bojišti v rokoch 1914 – 1918.* Miloš Hric, 2016, 248 s.

ČINČURÁK, S. *Tajní vrahovia.* Miloš Hric, 2017, 184 s.

ČINČURÁK, S. *Jarné kvety*, zošit, 52 s.; písomná pozostalosť uložená v súkromnom archíve Ivana Mojmíra Zoborského, Mojmírovce

ČINČURÁK, S. *Spevy a básne*, zošit, 237 s.; písomná pozostalosť uložená v súkromnom archíve Ivana Mojmíra Zoborského, Mojmírovce

POTÚČEK, J. *Literárna činnosť Samuela Činčuráka (1883 – 1952)* [Bibliograf. príspevky – správy – posudky – bibl.] – pri príležitosti 90. výročia narodenia zostavil Juraj Potúček. Bratislava, 1973; rozmnožené rukopisom, s. 17b

Slovenský biografický slovník. I. zväzok A – D. Martin : Matica slovenská, 1986